

به نام خدا

اهمیت آموزش هنر در دبستان

مؤلفان:

سمیه ملکی ویدوجی

مرضیه ازگلی نژاد

فاطمه گل محمدی

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۳)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: ملکی ویدوجی، سمیه، ۱۳۷۳
عنوان و نام پدیدآور: اهمیت آموزش هنر در دبستان/ مولفان سمیه ملکی ویدوجی، مرضیه ازگلی نژاد، فاطمه گل محمدی.
مشخصات نشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری: ۱۰۶ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۴۰۸-۷۸۲-۹
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: دبستان - آموزش هنر
شناسه افزوده: ازگلی نژاد، مرضیه، ۱۳۶۰
شناسه افزوده: گل محمدی، فاطمه، ۱۳۷۴
رده بندی کنگره: GV۴۳۹
رده بندی دیویی: ۳۷۳/۴۹
شماره کتابشناسی ملی: ۹۷۶۲۲۵۹
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: اهمیت آموزش هنر در دبستان
مولفان: سمیه ملکی ویدوجی - مرضیه ازگلی نژاد - فاطمه گل محمدی
ناشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)
صفحه آرایی، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۳
چاپ: زبرجد
قیمت: ۱۰۶۰۰۰ تومان
فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان:
<https://chaponashr.ir/ketabresan>
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۴۰۸-۷۸۲-۹
تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵
www.chaponashr.ir

تقدیم

به خانواده به پاس قدردانی و سپاس

فهرست

فصل اول: کلیات	۹
مقدمه	۹
فصل دوم: ادبیات نظری	۱۳
نیازسنجی آموزشی	۱۳
مفهوم نیاز	۱۸
طبقه‌بندی نیازها	۲۲
طبقه‌بندی نیازها به لحاظ توانایی تشخیص	۲۲
طبقه‌بندی نیازها به لحاظ ضرورت و اهمیت	۲۳
طبقه‌بندی نیازها به لحاظ نحوه برآوردن و رفع آنها	۲۵
تقسیم‌بندی نیازها به لحاظ فردی بودن یا گروهی بودن	۲۶
نیازسنجی	۲۶
نیاز آموزشی	۲۸
ضرورت تعیین نیاز آموزشی	۳۲
منابع نیاز آموزشی	۳۵
طبقه‌بندی نیازهای آموزشی	۳۷
ضرورت نیازسنجی	۴۰

۴۱	اهداف نیازسنجی
۴۲	اهمیت و ضرورت نیازسنجی آموزشی
۴۴	متغیرهای لازم در نیازسنجی
۴۵	رویکردهای نیازسنجی
۴۶	قلمرو نیازسنجی
۵۰	تکنیک‌های نیازسنجی
۵۱	موانع نیازسنجی
۵۳	اصول نیازسنجی
۵۵	انواع نیازسنجی
۵۷	الگوهای نیازسنجی
۵۸	الگوی کافمن و هرمن
۵۹	الگوی کلاین
۶۰	الگوی نیازسنجی اتحادیه نظام آموزشی
۶۱	الگوی تحلیل نیازهای آموزشی استوت
۶۲	الگوی تحلیل عناصر مستقیم و غیرمستقیم
۶۳	الگوی پیشنهادی شورای همکاری گمرکی (CCC)
۶۳	الگوی تحلیل نیازهای یادگیری

۶۵.....TREND الگوی تحلیل

۶۶..... الگوی بورتون و مريل

۶۷..... روش‌ها و فنون نیازسنجی

۸۱..... فهرست منابع

۸۱..... منابع فارسی

۹۴..... منابع انگلیسی

فصل اول:

کلیات

مقدمه

نیازسنجی به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های مهم در بسیاری از حوزه‌ها که با برنامه‌ریزی و تدارک پیشاپیش برای دستیابی به اهداف و مقاصد معینی سروکار دارند، از دیرباز مورد توجه بوده است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که نیازسنجی در مقام مقایسه، بیشتر در ارتباط با خدمات اجتماعی و بهداشت از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. زیرا در این حوزه‌ها نیاز همواره به‌عنوان یک اصل زیربنایی که روشن‌گر نوع خدمات مورد نظر و جمعیتی که باید آن خدمات را دریافت نمایند، مورد پذیرش است. در این حوزه‌ها طرز تلقی حاکم آن است که خدمات عمومی باید نسبت به نیازهای عموم مردم پاسخگو باشد. (عباس‌زادگان و

ترک‌زاده، ۱۳۷۹، ص ۶۵)

به این دلیل در مقام مقایسه با اصولی نظیر اولویت‌های سیاسی یا توانایی پرداخت افراد، اصل نیاز به‌عنوان زیربنایی‌ترین اصل در توزیع خدمات مبدل گشته است و در جوامع مختلف، تنها بر اساس بررسی نیازها، اولویت خدمات معین می‌گردد. تلقی نیاز به‌عنوان عامل اصلی در اختصاص خدمات گوناگون و به اجرا درآمدن برنامه در جهت رفاه و آسایش عمومی سبب شده است که تحقیقات و پژوهش‌های زیادی در خصوص جایگاه، اهمیت و روش مشخص کردن نیازها صورت پذیرد و به‌ویژه در حوزه خدمات جامعه‌شناختی و بهداشتی، شاخص‌های نیازسنجی از تاریخچه‌ای پر بار برخوردار است.

درک ارزش و نقش نیازسنجی در این زمینه‌ها باعث شده است که حتی برخی از افراد، توسعهٔ خدمات جامعه‌شناختی را انعکاسی از شناسایی نیازها از طریق ارائه خدمات‌های زیاد ارزیابی نمایند و نیازها را عامل مهم و تعیین‌کننده هدف‌های خدمات جامعه‌شناختی تعریف کنند. تعلیم و تعلم نیز به‌عنوان زمینه‌ای که درصدد ارائه خدمات‌های آموزشی و پرورشی زیاد به جامعه و اشخاص است، به نحو فاحشی با مقوله بررسی نیازها عجین شده است.

نیازسنجی به عنوان جریان جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها که بر اساس آن نیازهای اشخاص، تجمعات و جوامع مورد شناسایی واقع می‌شود، دارای قدمتی به اندازه خود تعلیم و تعلم و یا در حقیقت خود شخص است، زیرا افراد در طی قرن‌ها و اعصار همواره بی‌شک در پی بررسی نیازهای متنوع خود و تصمیم‌گیری درباره راه‌های برطرف ساختن آن‌ها بوده است. با این حال جامعه‌های انسانی برای تربیت و آماده‌سازی افراد، به صورت متوالی نظامی را هرچند به طور قدیمی تدارک می‌دیدند و برنامه‌های تربیت را بر اساس آنچه به عنوان نیاز گفته می‌شد، مدون شده و به منصفه عمل درمی‌آوردند و متناسب با تغییر و تحولات جامعه‌شناختی که در نتیجه آن، اهداف و نیازهای جدیدی مطرح می‌شد، برنامه‌ها و طرح‌های جدیدی را دنبال می‌کردند. با این حال علی‌رغم اینکه نیازهای آموزشی برای قرون متمادی به طور سنتی و ذهنی موردسنجی و ارزیابی واقع می‌شد، سنجش منظم و دقیق نیازهای آموزشی تا اواسط قرن بیستم صورت نمی‌پذیرفت. مسائلی نظیر تحولات سریع اجتماعی و لزوم آماده‌سازی افراد برای زندگی شخصی و حرفه‌ای از یک سو و تقاضای عمومی و حرفه‌ای برای برنامه‌های تربیتی نظام‌یافته و پاسخگو نسبت به مسائل

موجود از سوی دیگر، منجر به ظهور الگوهای برنامه‌ریزی مبتنی بر اطلاعات گردید و از آنجا که طراحی و به‌کارگیری هرگونه نظام اطلاعاتی در تعلیم و تربیت مستلزم توجه و عنایت ویژه‌ای به مقوله بررسی نیازها است، به تدریج نیازسنجی مورد توجه محققان و صاحب‌نظران تعلیم و تربیت قرار گرفت (کوروش، فتحی و اجارگاه، ۱۳۸۱).

فصل دوم: ادبیات نظری

نیازسنجی آموزشی

امروزه آموزش و بهسازی و توسعه منابع انسانی به‌عنوان یکی از استراتژی‌های دست‌یابی به سرمایه انسانی و سازگاری مثبت با شرایط متغیر قلمداد می‌شود و از این‌رو جایگاه و اهمیت راهبردی آن در بقا و توسعه‌سازمانی نمایان شده است. بدیهی است این فعالیت نیز مانند هر فعالیت سازمانی دیگر مستلزم برنامه‌ریزی صحیح و اصولی هست. نیازسنجی جزء جدایی‌ناپذیر برنامه‌ریزی آموزشی و نظام بهسازی و توسعه منابع انسانی محسوب می‌شود. طی فرایند نیازسنجی، نیازهای مشخص‌شده و برحسب اولویت برای ارضا و تحقق آن‌ها اقدام می‌شود. نیازها برای انتخاب اقدامات درست، قبل از انجام هر اقدامی مشخص می‌شوند (اشرف ۱ و همکاران، ۲۰۲۰).

در قلمرو آموزش، نیازسنجی به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های اساسی و ضروری فرایند برنامه‌ریزی در نظر گرفته می‌شود. نیازسنجی در واقع فرایند جمع‌آوری و تحلیل اطلاعات است که بر اساس آن نیازهای افراد، گروه‌ها، سازمان‌ها و جوامع مورد شناسایی قرار می‌گیرد. شناخت و تحلیل اثربخش نیازهای آموزشی، پیش‌نیاز یک سیستم آموزشی موفق است. در دهه‌های اخیر برای رفع شکاف و پیچیدگی‌ها در اطراف مفهوم نیازها، کوشش‌هایی جهت متشکل ساختن و هماهنگ کردن نیازها با تکالیف رشد جسمانی - اجتماعی - روانی به‌عمل آمده است که تکالیف رشد زندگی نامیده می‌شود (گاندراَن ۱ و همکاران، ۲۰۲۳).

نیازسنجی یکی از بحث‌انگیزترین مفاهیم مطرح در حوزه خدمات اجتماعی، تعلیم و تربیت و برنامه‌ریزی است (گیلتشن ۲ و همکاران، ۲۰۲۱). امروزه مفهوم نیازسنجی به‌طور گسترده‌ای در محیط‌های مختلف به‌منظور تعیین نیازهای آموزش ضمن خدمت کارکنان مورد استفاده قرار می‌گیرد (اوگانی ۳، ۲۰۲۰).

۱ Gundran

۲ Gyeltshen

۳ Ugoani

جرقه اصلی آموزش نیروی انسانی از زمان موج پیشرفت‌های عظیم قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم شکل گرفت، اگرچه ریشه‌ی آن در دهه‌ها و قرن‌ها قبل یافت می‌شود. این تحولات نه تنها شرایط لازم برای ورود به مشاغل مختلف را دگرگون ساخت، بلکه موجب شد بخش‌های مختلف اقتصادی و اجتماعی مدارک تحصیلی بالاتری را شرط ورود به مشاغل قرار دهد (خان ۱، رحمان ۲ و خان ۳، ۲۰۲۱).

برادشاو ۴ (۱۹۷۲) نیازها را به چهار دسته به شرح زیر تقسیم کرده است:

(۱) نیازهای هنجاری: فاصله میان وضع موجود و استانداردهای تعیین شده، نیاز هنجاری تلقی می‌شود.

۱ Khan

۲ Rahman

۳ Khan

۴ Bradshaw